

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 13-10-2011

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/6794/13-10-2011

Α Π Ο Φ Α Σ Η 135/2011

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος στο κατάστημά της την 4.10.2011 μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Γ. Μπατζαλέξης, Αναπληρωτής Πρόεδρος, κωλυμένου του Προέδρου της Αρχής Π. Χριστόφορου, Γ. Λαζαράκος, ως εισηγητής, και Χ. Ανθόπουλος, αναπληρωματικά μέλη, σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Α. Ι. Μεταξά και Δ. Μπριόλα αντίστοιχα, οι οποίοι αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Δεν παρέστησαν επίσης λόγω κωλύματος αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως το τακτικό μέλος της Αρχής Α. Πράσσοις και το αναπληρωματικό αυτού Π. Τσαντίλας. Παρούσα στη συνεδρίαση, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ήταν η Ε. Χατζηλιάση, νομικός ελέγκτρια, ως βοηθός εισηγητή, και η Ε. Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

Ο Α με τη με αριθμ. πρωτοκόλλου Γ/ΕΙΣ/4431/20.6.2007 προσφυγή του κατά των τηλεοπτικών σταθμών ET-1, NET και ET-3 της εταιρείας EPT ΑΕ παραπονείται για την κατά τους ισχυρισμούς του παράνομη επεξεργασία προσωπικών του δεδομένων.

Ειδικότερα η παράνομη, κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, επεξεργασία συνίσταται στην προβολή του προσώπου του ως οπτική επένδυση των ρεπορτάζ που οι ανωτέρω σταθμοί πρόβαλαν στα δελτία ειδήσεων της 16ης Ιουνίου 2007 σχετικά με την κακοποίηση κρατουμένων στο αστυνομικό τμήμα Ομόνοιας.

Για τη διερεύνηση της προσφυγής η Αρχή απέστειλε τη με αριθμ. πρωτοκόλλου Γ/ΕΞ/4916/6.7.2007 επιστολή για διευκρινήσεις προς τους ανωτέρω τηλεοπτικούς σταθμούς από τους οποίους παράλληλα ζήτησε την αποστολή των κρίσιμων αποσπασμάτων των σχετικών δελτίων ειδήσεων. Από το υλικό που παρέλαβε η Αρχή σε μορφή οπτικού δίσκου DVD με τις με αριθμ. πρωτοκόλλου ../...7.2007 (αριθμ. πρωτ. της Αρχής Γ/ΕΙΣ/5077/12.7.2007) και ../...7.2007 (αριθμ. πρωτ. της Αρχής Γ/ΕΙΣ/5526/27.7.2007) επιστολές των τηλεοπτικών σταθμών NET και ET-3 αντίστοιχα προέκυψαν τα παρακάτω:

A) Η παρουσίαση του θέματος της κακοποίησης αλλοδαπών κρατουμένων στο αστυνομικό τμήμα Ομόνοιας από το κεντρικό δελτίο ειδήσεων της NET της 16ης Ιουνίου 2007 διήρκεσε 16 λεπτά και 25 δευτερόλεπτα. Αρχικά παρουσιάστηκε ρεπορτάζ σχετικά με το περιστατικό της κακοποίησης και ακολούθησε συζήτηση με εκπρόσωπο της ελληνικής αστυνομίας και δημοσιογράφους. Το ρεπορτάζ, εικόνες του οποίου προβάλλονταν και κατά τη διάρκεια της συζήτησης, παρουσιάζει το βίντεο με τις σκηνές της κακοποίησης καθώς και εικόνες από την είσοδο του αστυνομικού τμήματος Ομόνοιας. Στο βίντεο, το οποίο κατέστη προσβάσιμο μέσω της δημοσίευσής του στο διαδίκτυο, παρουσιάζεται ο αρχιφύλακας που προβαίνει σε πράξεις κακοποίησης των αλλοδαπών (δύο) κρατουμένων καθώς και οι ίδιοι οι κρατούμενοι. Στα πρόσωπα και των τριών δεν υπάρχει θόλωση (blurring) με αποτέλεσμα να είναι αναγνωρίσιμοι. Στις εικόνες από την είσοδο του αστυνομικού τμήματος παρουσιάζεται σε κοντινό πλάνο ο προσφεύγων, ο οποίος κατά τη χρονική στιγμή λήψεως των εικόνων από τα τεχνικά συνεργεία των τηλεοπτικών σταθμών, τελούσε χρέη σκοπού της εισόδου του εν λόγω αστυνομικού τμήματος. Εκτός από τον προσφεύγοντα παρουσιάζονται και άλλοι αστυνομικοί, οι οποίοι είτε τελούν επίσης χρέη φρουρού είτε εισέρχονται ή εξέρχονται από το κτίριο. Από το ρεπορτάζ και τη συζήτηση προκύπτει ότι εμπλεκόμενα στην υπόθεση είναι τρία άτομα: ο αρχιφύλακας, ο οποίος εικονίζεται στο σχετικό βίντεο, ένας

αστυφύλακας και ένας συνοριακός φύλακας.

B) Το ίδιο θέμα παρουσίασε στα δελτία ειδήσεων των 19:00 και 24:00 της 16ης Ιουνίου 2007 και ο τηλεοπτικός σταθμός ET-3. Στο ρεπορτάζ που παρουσιάστηκε στο πρώτο από τα ανωτέρω δελτία ειδήσεων δεν εμφανίζεται το πρόσωπο του προσφεύγοντος. Αντιθέτως εμφανίζεται στο ρεπορτάζ που παρουσιάστηκε στο δελτίο ειδήσεων των 24:00 κατά τον τρόπο που εμφανίζεται και στο ρεπορτάζ που παρουσίασε ο τηλεοπτικός σταθμός NET. Η μόνη διαφορά συνίσταται στο γεγονός ότι τα πρόσωπα του αρχιφύλακα καθώς και των δύο αλλοδαπών κρατουμένων δεν είναι αναγνωρίσιμα καθώς σε αυτά έχει εφαρμοσθεί η μέθοδος της θόλωσης.

Η Αρχή, μετά από εξέταση όλων των παραπάνω στοιχείων, αφού άκουσε τον εισηγητή και τη βοηθό εισηγήτρια, η οποία στη συνέχεια αποχώρησε από την αίθουσα, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Το δικαίωμα για την προστασία των προσωπικών δεδομένων ενός ατόμου συχνά συγκρούεται με το δικαίωμα του τύπου να ενημερώνει το κοινό (άρθρο 14 παρ. 1 Σ. ελευθερία της έκφρασης, δικαίωμα του πληροφορείν), καθώς και με το, συνταγματικά πλέον στο άρθρο 5Α κατοχυρωμένο, δικαίωμα της πληροφόρησης (δικαίωμα του πληροφορείσθαι), αναγκαίο για την ενεργοποίηση του δικαιώματος συμμετοχής καθενός στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος.

Από το Σύνταγμα δεν προκύπτει *in abstracto* επικράτηση του ενός δικαιώματος επί του άλλου. Πρέπει, συνεπώς, να γίνεται μία *in concreto* οριοθέτηση των πεδίων εφαρμογής των συγκρουόμενων δικαιωμάτων, σύμφωνα με τις αρχές της *ad hoc* στάθμισης των αντιτιθέμενων συμφερόντων και της πρακτικής αρμονίας και αναλογικής εξισορρόπησης, εφαρμόζοντας και την αρχή της αναλογικότητας που κατοχυρώνεται πλέον και συνταγματικά στο άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος, με τέτοιον τρόπο ώστε τα προστατευόμενα αγαθά (ελευθερία της πληροφόρησης, δικαίωμα των πολιτών στην πληροφόρηση – άρθρα 14 παρ. 1 και 5Α Σ. – από τη μία πλευρά και δικαίωμα στην

προσωπικότητα, στην προστασία του ιδιωτικού βίου και στον πληροφοριακό αυτοκαθορισμό – άρθρα 5 παρ. 1, 9 παρ. 1 β' και 9Α Σ. - από την άλλη) να διατηρήσουν την κανονιστική τους εμβέλεια. Η κρίση αν η συγκεκριμένη επεξεργασία ασκήθηκε νόμιμα ή, αντίθετα, αν παραβιάστηκε κατ' αυτή το δικαίωμα της πληροφοριακής αυτοδιάθεσης των θιγόμενων προσώπων και της ιδιωτικής ζωής, υπακούει τόσο στο κριτήριο του κατά πόσο η επεξεργασία αυτή εξυπηρέτησε το συμφέρον της πληροφόρησης της κοινής γνώμης που υπερτερεί στη συγκεκριμένη περίπτωση του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής, όσο και στο κατά πόσο η εξεταζόμενη προσβολή ήταν στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας αναγκαία για την άσκηση του δικαιώματος πληροφόρησης (για τις παραπάνω σκέψεις βλ. ενδεικτικά 24/2005, 25/2005, 26/2005 και 17/2008 αποφάσεις της ΑΠΔΠΧ).

2. Το άρθρο 3 παρ. 1 του ν. 2472/1997 ορίζει ότι *«Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στην εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο»*. Η προβολή της εικόνας ενός προσώπου σε τηλεοπτική εκπομπή συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. α' και δ' του ν. 2472/1997. Ως επεξεργασία ορίζεται κάθε εργασία που εφαρμόζεται σε προσωπικά δεδομένα, από τη συλλογή μέχρι και την καταστροφή αυτών, με τη χρήση ή μη αυτοματοποιημένων μεθόδων. Εν προκειμένω τα προσωπικά δεδομένα υφίστανται επεξεργασία, αφού η καταγραφή της εικόνας με τεχνικά μέσα αξιολογείται ως συλλογή δεδομένων και η προβολή της σε τηλεοπτική εκπομπή ως διάδοση. Επιπλέον, ακόμα και αν η συγκεκριμένη επεξεργασία δεν θεωρηθεί αυτοματοποιημένη, ο ν. 2472/1997 τυγχάνει εφαρμογής καθώς τα προσωπικά δεδομένα που τυγχάνουν επεξεργασίας περιλαμβάνονται σε αρχείο. Ειδικότερα, ως αρχείο νοείται κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία γίνονται προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια (άρθρο 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997). Τα κριτήρια με βάση τα οποία διαρθρώνονται τα αρχεία πρέπει να είναι ειδικά και να αφορούν στα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, έτσι ώστε να επιτρέπεται η ευχερής πρόσβαση στα δεδομένα αυτά (βλ. Προοίμιο της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, σημεία 15 και 27). Κατά συνέπεια

για τα στοιχεία (δεδομένα ήχου ή / και εικόνας) μίας εκπομπής, τα οποία μπορεί κανείς να εντοπίσει και να αναζητήσει οπτικά στη ροή ενός οπτικού δίσκου DVD (αρχείο των οποίων υποχρεούνται να τηρούν οι τηλεοπτικοί σταθμοί κατ' άρθρο 3 παρ. 12 του ν. 2328/1995), διότι ως πληροφορίες αποτελούν ανεξάρτητα τμήματα αυτοτελή, ξένα προς το περιβάλλον στο οποίο διαδραματίζεται η εκπομπή, ο οπτικός δίσκος DVD της μεταδιδόμενης εκπομπής λειτουργεί, έστω και σε υποτυπώδη μορφή, ως αρχείο διαρθρωμένο σύμφωνα με ειδικά, όσον αφορά τα πρόσωπα, κριτήρια, διότι είναι ευχερής η πρόσβαση στα προσωπικά δεδομένα που περιλαμβάνει, έστω με τη χρήση διάφορων ηλεκτρονικών μέσων (βλ. ενδεικτικά 26/2005 απόφαση της ΑΠΔΠΧ).

3. Στο άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 2472/1997 προβλέπονται οι θεμελιώδεις αρχές που πρέπει να τηρούνται σε κάθε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Ειδικότερα προβλέπεται η τήρηση της αρχής του σκοπού και της αναλογικότητας, υπό την έννοια ότι κάθε επεξεργασία λαμβάνει χώρα για έναν σκοπό ο οποίος είναι καθορισμένος, σαφής και νόμιμος και παράλληλα τα δεδομένα που τυγχάνουν επεξεργασίας είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα απαιτούνται ενόψει του συγκεκριμένου σκοπού της επεξεργασίας.

4. Η επεξεργασία των «απλών» προσωπικών δεδομένων διέπεται από τη διάταξη του άρθρου 5 του ν. 2472/1997, σύμφωνα με την παράγραφο 1 της οποίας, «επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του». Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων τους, είναι κατ' εξαίρεση επιτρεπτή, μόνο στην περίπτωση που συντρέχει κάποια από τις εξαιρετικές βάσεις νομιμότητας της επεξεργασίας της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου, η οποία ορίζει ότι: «*Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν: ... ε) Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών*». Ως έννομο συμφέρον θεωρείται καταρχήν και το δικαίωμα της πληροφόρησης, τόσο του πληροφορείν (άρθρο 14 παρ. 1 Σ.) όσο και του πληροφορείσθαι (άρθρο 5Α Σ.).

Περαιτέρω, ειδικά στις περιπτώσεις κατά τις οποίες πρόσωπα εμφανίζονται σε ένα τηλεοπτικό πλάνο τυχαία ή ως ανώνυμα μέλη του κοινού, το δικαίωμα πληροφόρησης υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα χωρίς παράλληλα να θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες των τελευταίων (πρβλ. Κώδικα Αναμεταδόσεων της 28.2.2011 του Ofcom – αρχή του Ηνωμένου Βασιλείου με αρμοδιότητες ανάλογες της EETT και του ΕΣΡ - , μέρος 8ο , σημείο 8.8, σελ.39).

5. Στην υπό κρίση περίπτωση υφίσταται δικαιολογημένο ενδιαφέρον της κοινής γνώμης να πληροφορηθεί το γεγονός της κακοποίησης κρατουμένων στο αστυνομικό τμήμα Ομόνοιας. Επιπλέον, η προσβολή του δικαιώματος του προσφεύγοντος στην προστασία των προσωπικών του δεδομένων, μέσω της προβολής του προσώπου του ως οπτικής επένδυσης των ρεπορτάζ που οι αναφερόμενοι στο ιστορικό της παρούσας σταθμοί πρόβαλαν στα δελτία ειδήσεων της 16ης Ιουνίου 2007, δεν υπερβαίνει τα όρια που θέτει η αρχή της αναλογικότητας, λαμβάνοντας υπ' όψιν και το γεγονός ότι σε καμία περίπτωση δεν δημιουργείται στον τηλεθεατή η πεποίθηση ότι ο προσφεύγων εμπλέκεται στις προβαλλόμενες παράνομες πράξεις. Κατ' ακολουθίαν όλων των ανωτέρω η επεξεργασία που περιγράφεται στο ιστορικό της παρούσας δεν είναι παράνομη. Η δε προσφυγή που υποστηρίζει το αντίθετο τυγχάνει ουσία αβάσιμη.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή απορρίπτει την προσφυγή του Α.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου